كىشى ـ گىرىم ناۋقاستاردى اۋىلدا، سالماقتى ناۋقاستاردى اۋداندا ھەدەۋ

مەيىر

□ انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ئەتلىسى سۇ لۇيياڭ

اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسى قۇرىلسىن دەپ ئېلان قىلىنغان "كىشى ـ گىرىم ناۋقاستاردى اۋىلدا، سالماقتى ناۋقاستاردى اۋداندا ھەدەۋدى" جۇزەگە اسىرۇ رايونىمىزدىكى ھەدەۋ، ئەدەبىيات ـ دارمەك، دەنساۋلىق ساقتاۋ ئىتۇزىلىس رەفورماسىن تەرەققىدەتىپ، دارەجەگە ئېلىپ دىياگنوز قويۇ، ھەدەۋ ئىتۇزىمى قۇرىلسىن دەپ ئېلان قىلىنىدى. ۋەسى نىسانانى قايتەكەندە اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسى قۇرىلسى ارقىلى جۇزەگە اسىرۇعا بولادى؟ اۋتونومىيالىق رايوندىق ھەكى ماجلىستە ۋاكىلدەر ھەن مۇشەلەر ونەمدەلىكتى تىلگە تيەك ەتتى، ماسەلەلەردى ورتاعا قويدى، ئەدىس ـ شارا قاراستردى.

اۋدان دارەجەلى شيپاحانالاردى كۇشەيتۇدەن اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسىن كۇشەيتۇگە بۇرىلىس جاساۋ

2021 ـ جىلى رايونىمىز نەگىزگى ساتى بۇقاراسىنىڭ سالاماتتىق قاجەتتىلىگىنە باعدار ەتىپ، "اۋدان دارەجەلىنداعى كۇشەيتۇ، اۋىل دارەجەلىنداعى جاندانۋ، قىستاق دارەجەلىنداعى ورنىقتىرۋ، جوعارى ھەن تومەن بىرگە ارەكەتتەنۋ، ينفورماتسيا بىرىكتىرىلۋى" نەگىزگى ئۇيىن ەتىپ، نازاردى كادرلاردىڭ ەڭبەكاقى ئۇزىمى، ھەدەۋ قامسىزدانۋىنداعى تولەۋ ئىتاسىلى رەفورماسى، ھەدەۋ ھەن ساقتانۋدى ئۇشتاستىرۋ، اۋىل ھەن قىستاقتى ئىبىر تۇلعالاندىرا باسقارۋ سياقتى اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسى قۇرىلسىنداعى بوگەتتىك، قيىن ماسەلەلەرگە شوعىرلاندىرىپ، سوزىلمالى اۋرۋلاردان ساقتانۋ، ھەدەۋ، باسقارۋ، تاربيەلەۋ "ئەورتتى ئىبىر تۇلعالاندىرۋ" جاڭا ۇلگىسىن كۇش سالا قۇردى.

"رايونىمىزدىڭ جەرى كەڭ، جەر ـ جەردىڭ ەكونوميكالىق داڭۋى بىركەلكى ەمەس، دياگنوز قويۇ، ھەدەۋ قابىلەتى الۋان ئىتۇرلى، ھەدەۋ سۇرانىسىندا تۇىندەر كوپ، جەلى ۇزاق، كولەمى كەڭ بولۇداي ەرەكشەلىك جارىققا شىعىپ، شەتكەرى، شالعاي وڭىرلەردەگى بۇقارادا' كىشى ـ گىرىم اۋرۋدى ەلەمەي ئىجۇرۇ، سالماقتى اۋرۋدى ھەدەمەي كەشەۋلىدەتۇ' بۇرىن كوپ ۇشىراتىن جاعداي بولاتىن. سوڭعى جىلدارى اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسى قۇرىلسىن دەپ ئېلان قىلىنعاندىقتان، ئەرقايسى جەرلەردە شيپاحانالاردىڭ ھەدەۋ ساپاسىن ئۇزارتۋ ماقساتىندا ئۇزاق ۋاقىت ئىشتەپ، ئەمەلدەگى ئىقتىسادتىڭ ئەڭ ئالدىنقى ورنىنا ئورنالاستىرۋ، ئەڭ ئاز دەگەندە 6 دارەجەلى ينفورماتسيا تورابى ارقىلى اۋدان كولەمى ئىشىندەگى ئىلىم ارالىقتى ھەدەۋ تورابىنىڭ قامتۇ مولشەرىن 100%كە جەتكىزدى.

اۋدان كولەمىندەگى ئىلىم ارالىقتى ھەدەۋ ـ دياگنوز قويۇ تۇعىرىنا سۇيەنگەن نىلقىنىڭ اۋدان، اۋىل ەكى دارەجەلى ھەدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قۇرىلىمىدا ئىلىم ارالىقتى ھەدەۋ ـ دياگنوز قويۇدى، ئىلىم ارالىقتى كەسكىندەۋدى، ئىلىم ارالىقتى جۇرەك سۇرەتتەۋشتى، ئىلىم ارالىقتى پىگمەنتتەۋدى جۇزەگە اسىردى. "اۋىل ـ قالاشق شيپاحانالارىنىڭ تەكسەرۋ ناتيجەسى اۋداندىق شيپاحانالىق شيپاگەرلەردىڭ كاسىپتىك انالىزىنا دەر كەزىندە قول جەتكىزىپ، ناتيجەنى ناق ۋاقىتىندا قايتا جولداۋىنا مۇمكىندىك جاسالدى، سونىمەن ناۋقاستاردىڭ ھەدەۋ وزىندىك قۇنى بارىنشا تومەندەدى". اۋتونومىيالىق رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى، نىلقى اۋدانداعى حالىق شيپاحانالارىنىڭ ورىنباسار باستىعى نۇرلان ساناتبەك بىلاي دەدى: ئىلىم ارالىقتى ھەدەۋ نەگىزگى ساتىنىڭ ھەدەۋدەگى قىين ماسەلەلەرىن شەشۋدىڭ ئونەمدى ئىتاسلى، ئىلىم ارالىقتى ھەدەۋ تورابىن قىستاقتارعا دەيىن كەڭەيتىپ، بۇقاراعا اناعۇرلىم ويداعىداي قىزمەت وتەۋ جونىندە ۇسىنىس بەرەمىن.

اۋتونومىيالىق رايوندىق سياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، جاڭا ئىشار اۋداندىق حالىق شيپاحاناسى جۇڭي دەنساۋلىقتى قالپىنا كەلتىرۋ ئبولىمىنىڭ مەڭگەرۋشىسى بلمگۇل ابدۇزايىر اۋدان، اۋىل، قىستاق ئبىر تۇلعالانعان ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسى ينفورماتسيا تۇعىرى نەگىزىندە، قالالىق ورتالىق شيپاحانا، جۇڭگوشا شيپاحانا، انا ـ بالالار دەنساۋلىعىن ساقتاۋ شيپاحانالارىنداعى شوعىرلاندىرىپ، 5G تەحنيكاسىنا سۇيەنىپ، قالا، اۋدان، اۋىل 3 دارەجەلى توراپتى قۇرىپ، ئبىر تۇلعالانعان شۇعىل قۇتقارۋ تورابىن تۇلعالاپ، قىزمەت وتەۋ ونەمدىلگىن جوعارىلاتۇ جونىندە ۇسىنىس بەردى.

"شۇعىل قۇتقارۋ تورابى قۇرىلسى شۇعىل، قاتەرلى، سالماقتى ناۋقاستاردىڭ ئومىر حاۋىپسىزدىگىنە قاتىستى". مۇشە بلمگۇل ابدۇزايىر مىناداي ۇسىنىس بەردى: ايماق، وبلىس، قالا دارەجەلى شيپاحانالاردى ئتۇيىن ەتىپ، تومەندە اۋدان دارەجەلى شيپاحانالارعا نۇقال كورسەتىپ، ونان اۋىل ـ قىستاق شيپاحانالارىمەن بايلانىسىپ، قورعاۋ تورىن قالىپتاستىرۋ كەرەك. نەگىزگى ساتى تاباندا ئۇن قاتۇ، جول بويى جاسىل ارنا بولۇ، ناۋقاستارعا تاباندا قۇتقارۋ ـ كومەك تەسۇگە شىنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك.

حوتان ايماقتىق حالىق شيپاحاناسىنىڭ جاۋاپتى تەكسەرۋشىسى ەركىنجان قوجا بىلاي دەدى: "اۋدان، اۋىل، قىستاقتى ئبىر تۇلعالاندىرا باسقارۋ ھەدەۋ بايلىعىنىڭ نەگىزگى ساتىعا ئتۇسۇدىن ئونەمدى جەبەدى، ەگىنشى ـ مالشلاردىڭ ھەدەلۇى بارعان سايىن قولايلىلاستى".

قازىرگى نەگىزدە قايتكەندە "سالماقتى ناۋقاستاردى اۋداندا ھەدەۋدى" جۇزەگە اسىرۇعا بولادى؟ اۋتونومىيالىق رايوندىق سياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، اۋتونومىيالىق رايوندىق دەنساۋلىق ساقتاۋ ـ سالاماتتىق كومىتەتى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ ورىنباسار شۇجيى، مەڭگەرۋشى يۇي ايپىڭنىڭ قاراۋىنشا، شوعىرلى سياتتى اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسى قۇرىلسىن تۇتقا ەتىپ، اۋدان دارەجەلى شيپاحانالاردى كۇشەيتۇدەن بىرتىندەپ اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسىن كۇشەيتۇگە بۇرىلىس جاساۋ تەتىك بولىپ تابىلادى.

مۇشە يۇي ايپىڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: بىيل رايونىمىز نەگىزگى ساتى دەنساۋلىق ساقتاۋ سالاماتتىق جالپىلىق سىناق رايونى قۇرىلسىن وراي ەتىپ، شوعىرلى سياتتى اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسى قۇرىلسىن دەپ ئېلان قىلىنىدى. شوعىرلى سياتتى اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسىن "قۇرۇ، پايدالانۋ، باسقارۋ" ۇزاق ئونەمدى مەحانيزمىن اقاۋسىزدانىدىرىپ، كەمەلدەندىرەدى؛ اۋدان دارەجەلى شيپاحانالاردىڭ "سەركەلىك" رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، اۋدان دارەجەلى شيپاحانالاردىڭ باسقارۋ قابىلەتى مەن ھەدەۋ قىزمەت وتەۋ قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، اۋدان، اۋىل ەكى دارەجەلى ھەدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قۇرىلىمدارىنىڭ ورىن اۋىستىرىپ داڭۋىن دەپ ئېلان قىلىنىدى؛ نەگىزگى ساتى ھەدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قۇرىلىمدارىنىڭ "الۋەمەتتىك يگىلىك 1 ـ تۇرىندەگى قازىنالىق قامداۋىن، الۋەمەتتىك يگىلىك 2 ـ تۇرىندەگى ناتيجە باسقارۋىن" جالپى بەتتىك دەپ ئېلان قىلىنىپ، شوعىرلى سياتتى اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسىندا "ھەدەۋ قامسىزدانىدىرۋى جالپى سوماسىن تولەۋ" جونىنەن نىزەدىس جاساپ، نەگىزگى ساتى ھەدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەتكەرلەرىنىڭ بۇقاراعا قىزمەت وتەۋ بەلسەندىلىگىن جوعارىلاتادى؛ ينفورماتسيالاندىرۋ قۇرىلسىن كۇشەيتىپ، اۋدان كولەمىندە ساراپتاۋ، تەكسەرۋ ناتيجەسىن ئۇزارا تانۋدى بىرتىندەپ جۇزەگە اسىرادى، ت.ب.

"قازىر 'سالماقتى ناۋقاستاردى ھەدەتۇ' ئالى دە كوپتەگەن اۋدان دارەجەلى ھەدەۋ ـ دەنساۋلىق قۇرىلمدارىنداعى ولقىلىق بولىپ وتىر". ۋاكىل ەركىنجان قوجا مىناداي ۇسىنىس بەردى: 3 ـ دارەجەلى شيپاحانا دارىندىلارىن ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسى شيپاحانالارىنا لايىقتى ئتۇسرۋ نەگىزگى ساتى ھەحانالارىنىڭ دياگنوز قويۇ، ھەدەۋ قىسمىن ازايتادى؛ اۋىل، قالاشق ھەحانالارىندا نەگىزدىك قىزمەت وتەۋ قىزمەتىن كۇشەيتىپ، اۋرۋدان ساقتانۋ جانە ونى ەمدەۋ ۇگىت قىزمەتىن ويداعىداي ىستەۋ كەرەك. اۋدان دارەجەلى شيپاحانالار "سەركەلىك" رولىن ويداعىداي ساۋلەلەندىرىپ، پايدادان ورتاق يگىلىكتەنىپ، بايلىقتان ئۇزارا بىرگە پايدالانۋعا تاباندى بولىپ، ينفورماتسيانى ئبىر تۇلعالاندىرۋدان جازباي، اۋدان كولەمندەگى ھەدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەت وتەۋىنىڭ ورەسىن جان ـ جاقتىلى جوعارىلاتۇ كەرەك.

امالدىڭ بارىنشا دارىندىلاردى جەتىلدىرىپ، قىزمەتكەرلەردى تيانىقتاپ تۇرعىزۇ

دارىندىلار ـــ دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق ىستەرىنىڭ داڭۋندىعى ئبەرىنشى بايلىق. قايتكەندە نەگىزگى ساتى دەنساۋلىق ساقتاۋ دارىندىلار قوسىنى قۇرىلسىن زورايتىپ، اۋدان كولەمندەگى تۇلعالىق قىزمەت وتەۋ قابىلەتىن جوعارىلاتۇعا بولادى؟

جۇنق جىلداردان بەرى شينجياڭ تاپسىرىستى، باعىتتامالى باۋلۇ، "ينتەرنەت + ۇزدىكسىز ھەدىتسىنالىق تاربيە + لايىقتى تەحنيكا جالپىلاستىرۋ" قاتارلى شارالاردى قولدانىپ، سان جاعىندا تولىقتاۋ، قابىلەت جاعىندا جوعارىلاتۇ ارقىلى نەگىزگى ساتى دەنساۋلىق ساقتاۋ دارىندىلار قوسىنى قۇرىلسىن ۇزدىكسىز كۇشەيتتى. "كەزىندە ئبزدىك وسى اراعا بولىنگەن جوعارى مەكتەپ وقۇشىلارىنىڭ ئبارى ۇيلەنىپ، بالا ئسۇيىپ ۇلگەردى. ولاردىڭ وتباسىنداعىلار تۇگەل وسىندا، ولار دا وسىندا قالۇعا پەيىل". اۋتونومىيالىق رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى، تەكەس اۋدانى بوزادىر مالشىلىق ەمحاناسى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۇجيى جۇماتاي اۋباكىر اسەرلەنە: قازىر شيپاحانادا قىزمەت ىستەپ جاتقان ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرى نەگىزىنەن باعىتتامالى باۋلىنعان وقۇشىلار، شيپاحانانىڭ داڭۋندا ماڭىزدى رول اتقاردى، ـ دەدى.

ۋاكىل جۇماتاي اۋباكىر مىناداي ۇسىنىس بەردى: تاپسىرىستى، باعىتتامالى باۋلۇ تەبىنىن ارتتىرىپ، نەگىزگى ساتى ەمدەۋ قۇرىلمدارىنا تامىر تارتۇعا پەيىل، جاپاعا شىدامدى دارىندىلاردى باۋلۇ؛ اۋدان كولەمى دارىندىلاردى جەتىلدىرۋ مەحانيزمىن قۇرىپ، ادامدى الپ قالۇ جاعىنا كۇش سالۇ كەرەك. شيپاگەرلەردى اسپيرانتىققا ەمتيحان بەرۇگە جانە بالىنىتسالىق شيپاگەرلەردى ولشەمەندىرە تاربيەلەۋگە قاتىناسۇعا شابىتتاندىرىپ، بەلگىلى مولشەردە جاردەماقى بەرۇ؛ نەگىزگى ساتى ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قۇرىلمدارىن تۇرگە ايىرىپ، شەت ـ شالعاي، شارت ـ جاعدايى جاپالى وڭىرلەردەگى نەگىزگى ساتى ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرىنىڭ كىرىسىن ۇيلەسىمدى جوعارىلاتىپ، قازىرگى بار دارىندىلاردى امالدىڭ بارىنشا الپ قالۇ كەرەك.

"ئبزدىك ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرىمىزدە شتاتتىلار، ۇسىنىسپەن ىستەتلگەندەر بار، جۇمىسى بىردەي بولعانمەن، ەڭبەكاقىسى بىردەي ەمەس، بۇل كوپتەگەن دارىندىلاردىڭ زايا بولۇىنا مۇرىندىق بولۇدا". اۋتونومىيالىق رايوندىق سياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، حوشۇت اۋداندىق حالىق شيپاحاناسى موڭعۇلشا شيپاگەرلىك ئبولىمىنىڭ بالىنىتسا شيپاگەرى سايجاپ بىلاي دەپ قارادى: نەگىزگى ساتى دەنساۋلىق ساقتاۋ دارىندىلارىنىڭ ئس تىندىرىپ، ناتيجە شعارۋ تۇعىرى بولۇىنا مۇمكىندىك جاساۋدا ماملە ارقىلى ادامدى الپ قالۇ قامتامامسىزدىق ەسپىتەلەدى.

ول مىناداي ۇسىنىس بەردى: جەر ـ جەر اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسى كادرلار ئسى ئتۇزىمى رەفورماسىن ىلگەرىلەتۇ بارىسىندا ۇكىمەت باستاماشى بولىپ، شتات كەڭسەسى، كادرلار ئسى، دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق سياقتى تاراۋلار حۇجات شعارىپ، شتات كەدەرگىسىن تالقاندىپ، قىستاق شيپاگەرلەرىنىڭ ەڭبەكاقى كىرىسى جانە زەينەتكەرلىك قامتامامسىزدىعى سياقتى سایاساتتاردى كەمەلدەندىرىپ، قىستاق شيپاگەرلەرى قوسىنىن ورنىقتىرۋ كەرەك.

ينفورماتسيالاندىرۋ تۇعىرى قۇرىلسىن كۇشەيتۇ

2021 ـ جىلى رايونىمىز اۋدان كولەمى ينفورماتسيالاندىرۋ تۇعىرى قۇرىلىسىن جالپى بەتتىك ىلگەرىلەتىپ، ينفورماتسيانى تۇتاستىرۋ، ۇلاستىرۋ ارقىلى جوعارىدا ەمەلەكەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كومىتەتىمەن تۇتاسقان شوعىرلى سياتتى اۋدان كولەمى ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسىن قاداعالاۋ تۇعىرىن ورناتىپ، تومەندە ايماق، اۋدان، اۋىل، قىستاقپەن تۇتاساتىن 6 دارەجەلى ينفورماتسيا تورابى ارقىلى اۋدان كولەمى ىشىندەگى ئىلىم ارالىقتى ھەدەۋ تورابىنىڭ قامتۇ مولشەرىن 100%كە جەتكىزدى.

اۋدان كولەمندەگى ئىلىم ارالىقتى ھەدەۋ ـ دياگنوز قويۇ تۇعىرىنا سۇيەنگەن نىلقىنىڭ اۋدان، اۋىل ەكى دارەجەلى ھەدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قۇرىلىمىدا ئىلىم ارالىقتى ھەدەۋ ـ دياگنوز قويۇدى، ئىلىم ارالىقتى كەسكىندەۋدى، ئىلىم ارالىقتى جۇرەك سۇرەتتەۋشتى، ئىلىم ارالىقتى پىگمەنتتەۋدى جۇزەگە اسىردى. "اۋىل ـ قالاشق شيپاحانالارىنىڭ تەكسەرۋ ناتيجەسى اۋداندىق شيپاحانالىق شيپاگەرلەردىڭ كاسىپتىك انالىزىنا دەر كەزىندە قول جەتكىزىپ، ناتيجەنى ناق ۋاقىتىندا قايتا جولداۋىنا مۇمكىندىك جاسالدى، سونىمەن ناۋقاستاردىڭ ھەدەۋ وزىندىك قۇنى بارىنشا تومەندەدى". اۋتونومىيالىق رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى، نىلقى اۋدانداعى حالىق شيپاحانالارىنىڭ ورىنباسار باستىعى نۇرلان ساناتبەك بىلاي دەدى: ئىلىم ارالىقتى ھەدەۋ نەگىزگى ساتىنىڭ ھەدەۋدەگى قىين ماسەلەلەرىن شەشۋدىڭ ئونەمدى ئىتاسلى، ئىلىم ارالىقتى ھەدەۋ تورابىن قىستاقتارعا دەيىن كەڭەيتىپ، بۇقاراعا اناعۇرلىم ويداعىداي قىزمەت وتەۋ جونىندە ۇسىنىس بەرەمىن.

اۋتونومىيالىق رايوندىق سياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، جاڭا ئىشار اۋداندىق حالىق شيپاحاناسى جۇڭي دەنساۋلىقتى قالپىنا كەلتىرۋ ئبولىمىنىڭ مەڭگەرۋشىسى بلمگۇل ابدۇزايىر اۋدان، اۋىل، قىستاق ئبىر تۇلعالانعان ھەدەۋ ورتاق تۇلعاسى ينفورماتسيا تۇعىرى نەگىزىندە، قالالىق ورتالىق شيپاحانا، جۇڭگوشا شيپاحانا، انا ـ بالالار دەنساۋلىعىن ساقتاۋ شيپاحانالارىنداعى شوعىرلاندىرىپ، 5G تەحنيكاسىنا سۇيەنىپ، قالا، اۋدان، اۋىل 3 دارەجەلى توراپتى قۇرىپ، ئبىر تۇلعالانعان شۇعىل قۇتقارۋ تورابىن تۇلعالاپ، قىزمەت وتەۋ ونەمدىلگىن جوعارىلاتۇ جونىندە ۇسىنىس بەردى.

"شۇعىل قۇتقارۋ تورابى قۇرىلسى شۇعىل، قاتەرلى، سالماقتى ناۋقاستاردىڭ ئومىر حاۋىپسىزدىگىنە قاتىستى". مۇشە بلمگۇل ابدۇزايىر مىناداي ۇسىنىس بەردى: ايماق، وبلىس، قالا دارەجەلى شيپاحانالاردى ئتۇيىن ەتىپ، تومەندە اۋدان دارەجەلى شيپاحانالارعا نۇقال كورسەتىپ، ونان اۋىل ـ قىستاق شيپاحانالارىمەن بايلانىسىپ، قورعاۋ تورىن قالىپتاستىرۋ كەرەك. نەگىزگى ساتى تاباندا ئۇن قاتۇ، جول بويى جاسىل ارنا بولۇ، ناۋقاستارعا تاباندا قۇتقارۋ ـ كومەك تەسۇگە شىنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك.

ۋاكىل باينىكشىك:

تۇلپارلارىن قۇيعىتىپ اتتاندىرعان مالشىلار كورىندى اسقاق ارىنمەن، قار ـ مۇز قۇرسانعان بۇراتالا دالاسى لاۋلادى ىستىق "جالىنمەن"

ەكى ئماجلىس ۇستىندە

□ انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ئەتلىسى لي ياڭ

"كوپشىلىك كورگەن بولارسىزدار؟ وسى بىرنەشە كۇندە ئبزدىڭ بۇراتالا وبلىسىنداعى مالشىلار ەكرانىنان تۇسىپەدى"!

1 ـ ايدىك 23 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن اۋتونومىيالى رايوندىق 13 ـ كەزەكتى حالىق قۇرىلتايىنىڭ 5 ـ ماجلىسىندەگى بۇراتالا موڭعۇل اۋتونومىيالى وبلىسى ۋاكىلدەر ۇيىرمەسىنىڭ گرۇپپالارعا ئبولىنىپ بايانداماڭى قاراۋعا كەزىندە، اۋتونومىيالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى، بۇراتالا وبلىستىق پارتكومىنىڭ ورىنباسار شۇجيى، وبلىس باستىعى باينىكشىكتىڭ ئبىر اۋىز ئسوزى ۋاكىلدەردىڭ قىزۋ تالاسىن قوزعادى.

ۋاكىل باينىكشىك تىلگە العان مالشىلار "قارلى دالادا اتپەن قۇيعىتىپ، ازاماتتاردى جورىققا اتتاندىرعان" اراسان اۋدانىنداعى مالشىلارى ەدى. 1 ـ ايدىك 20 ـ كۇنى جۇڭگو دالالىق شاڭعى كوماندىسى اراسان اۋدانىنداعى جاتتىعۋىن ايالتاتىپ، بەيجيڭ قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسىنا اتتاندى. قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسىنىڭ ساڭلاقتارىن اتتاندىرىپ سالۋ ئۇشىن، 22 مالشى مەملەكەت تۇىن بىيىك ۇستاپ، قارلى القاپتا اتپەن قۇيعىتتى. شەتسىز دە شەكسىز ايپاق دالادا نارت قىزىل ئتۇستى كورگەن تورايكەرلەر كوزدەرىنە جاس الىپ، "كورگەن ادامنىڭ جىگەرى تاسقىندايدى!" دەستى.

"كوپشىلىك: تۇلپارلارىن قۇيعىتىپ اتتاندىرعان مالشىلار كورىندى اسقاق ارىنمەن، قار ـ مۇز قۇرسانعان بۇراتالا دالاسى لاۋلادى ىستىق 'جالىنمەن' دەستى!"، ـ دەدى ۋاكىل باينىكشىك اسەرلەنە.

" شەتەلدىڭ قار ـ مۇز بايلىعى مول دەسەدى ەكەن، ئس جۇزىندە، ئبزدىڭ بۇراتالا وبلىسى الپىسى تاۋى، روككي تاۋى سياقتىلارمەن قارا تالاسا الاتىن قار ـ مۇز بايلىعىنا يە، تەك قانا شالعايدا بولعاندىقتان كوپ ادام بىلە بەرمەيدى". ۋاكىل باينىكشىك بىلاي دەدى: بۇراتالا وبلىسىنىڭ قار ـ مۇز بايلىعى 4 ئتۇرلى ەرەكشەلىككە يە: قار ساپاسى جاقسى، قار مەزگىلى ۇزاق، تەمپەراتۇراسى جاقسى، جەر بەدەرى تاماشا. كۇرتىك قار ساپاسى، جارتى جىلدىق قار مەزگىلى، جانعا جايلى تەمپەراتۇرا، ئتۇرلى كولبەۋلىكتەگى جەر بەدەرى بۇراتالا وبلىسىن قار ـ مۇز اۋەسقويلارى اڭسايتىن جەرگە اينالدىرعان.

"اراسان دالالىق شاڭعى الاڭىن مەملەكەت كوماندىسىنىڭ تاڭداۋى بولاشاقتا ۇنەمى وسىندا تۇرىپ جاتتىعۋ جايتىندىعىن، اراسانىنىڭ قار ـ مۇز بايلىعىنا نەمقۇرايدى قاراۋعا بولمايتىندىعىن بىلدىرەدى". ۋاكىل باينىكشىك بىلاي دەدى: 2021 ـ جىلى اراسان دالالىق شاڭعى الاڭى سالىنىپ سكە قوسىلدى، ونىڭ تەڭىز دەڭگەيىنەن بيىكتىگى، جارىس جولىنىڭ جوبالانۋى قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسىنىڭ قار الاڭىمەن بىردەيلىك دارەجەسى وتە جوعارى، حالقارالىق قار سپورتتارى بىرلەستىگىنىڭ شينجياڭدا مويىندالعان تۇڭعىش دالالىق شاڭعى الاڭى، دالالىق شاڭعى دۇنيە جۇزىلىك لوڭقاسى سياقتى جوعارى دارەجەلى جارىستاردى وتكىزۋگە بولادى.

ۋاكىل باينىكشىك بىلاي دەدى: قازىر بۇراتالا وبلىسى سايرام كولى حالقارالىق قاردا سىرعاناۋ تىنىعۋ اۋماعىن قۇرۇدى جەدەلدەتۋدە، بۇل سايرام كولى كورىنىس اۋماعىنىڭ كوكتەمدە گۇل تاماشالايتىن، جازدا سايالايتىن، كۇزدە تاۋعا شعاتىن، قىستا قاردا سىرعانايتىن تۇتاس ماۋسىمدىق سايالىق ەرەكشەلىگىنە يە كورىنىس اۋماعىنا اينالۇىنا دەم بەرەدى.

بىيل 1 ـ ايدىك 16 ـ كۇنى "بولاشاقتى بەتكە العان سىرعاناۋ" تاقىرىبىنداعى 2022 ـ جىلعى دۇنيە جۇزىلىك قار كۇنى جانە حالقارالىق بالالار قاردا سىرعاناۋ مەرەكەسىنىڭ جۇڭگوداعى نەگىزگى الاڭ قىيمىلى اراساندا وتكىزىلىپ، بۇراتالا وبلىسىنىڭ قار ـ مۇز سايالىقتىنا تاعى ئبىر الاۋ ۇستەدى.

"بۇراتالا وبلىسى' قار ـ مۇز + اراسان' ەرەكشە بايسىمدىعىن تايانىش ەتىپ، قار ـ مۇز كاسىپ سالاسىن دامىتۋدىڭ جاڭا بىيگىن بار كۇشپەن تۇلعالايدى. ئبىز التاي ايماعىمەن، تارباعاتاي ايماعىمەن، ىلە قازاق اۋتونومىيالى وبلىسىمەن بىرلەسپ، التاي ـ تارباعاتاي ـ بۇراتالا ـ ىلە دەنە تاربيە، مادەنيەت كاسىپ سالاسى بەلدەۋىن جەدەل قۇرىپ، شينجياڭنىڭ سايالىقتىنىڭ ئتورت ماۋسىمدا دا قاۋىرت بولۇىن بلگەرىلەتۇدى ئۇمىت ەتەمىز"، ـ دەدى ۋاكىل باينىكشىك.

اراسان اۋدانىنداعى مالشىلار قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسىنا قاتىناساتىن ساڭلاقتاردى اتتاندىرا شقىنى (بەينەجازبادان قيما سۇرەت).

جايىمالاپ بەينە ەكراندى كورىڭىزدەر

قىزىل تۇدى جەلبىرەتۇ ـــ ەڭ رومانتيكالى تىلەك

وي تولعاۋ

□ جاڭ بەي

قىزىل تۇلار جەلبىرەپ، تۇلپارلار دۇبىرلەتتى دالانى؛ كوز جەتكىسىز قارلى القاپ، شىن نقلاس تانىتتى ـــ 1 ـ ايدىك 23 ـ كۇنى "شينجياڭ مالشىلارى اتقا ئمىنىپ، ەمەلەكەت تۇىن كوتەرىپ، قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسى ساڭلاقتارىن ساپارعا اتتاندىرىپ سالدى" دەگەن تاقىرىپتاعى بەينەجازبا دەرەۋ ئارقايسى ۇلكەن ينتەرنەت تۇعىرلارىنىڭ قىزۋ نزدەستىرۋ تۇىنىنە اينالدى. وسى قىسقا عانا 25 سەكۇندتىق بەينەجازبا تورايكەرلەردىڭ جىگەرىن تاسقىندادى، ونان دا ماڭىزدىسى، سانسىز جۇڭگولىق جەر جۇزىندە الاۋلاعان قىزىلدى كورىپ اسەرلەندى.

ئبىز نە ئۇشىن "ەمەلەكەت تۇى جەلبىرەگەن سول ساتتە كوز جاسىمىزعا ەرىك بەرەمىز؟" سەبەبى ئبىز شينجياڭدىق قاراپايىم مالشىلاردىڭ قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسى ساڭلاقتارىنا دەگەن ەڭ شىنايى تىلەگىن سەزىندىك، ونان دا ماڭىزدىسى، وتانعا دەگەن وسى ەڭ رومانتيكالى تىلەك ئوز ۇندەستىگىن تاپقان.

بەينەجازبادا جۇڭگو دالالىق شاڭعى كوماندىسى شينجياڭنىڭ اراسان اۋدانىنداعى جاتتىعۋىن ايالتاتقان كەزدە جەرگىلىكتى ئار ۇلت مالشىلارىنىڭ وزدىكتەرىنەن تۇلپارلار قوسىنى ۇيىمداستىرىپ اتتاندىرىپ سالعاندىعى كورىنىس ئتۇسىرىلدى. تۇلپارلار تۇياعىمەن قار بوراتقان، تەرىستىك جەلمەن بىرگە جەلبىرەگەن قىزىل تۇ بەينە اسىم كارتينادىداي كوز الدىنا كەلەدى. جان تەبىرەنتەرلىك بۇل كورىنىستەن ئبىز مالشى باۋىرلاستاردىڭ داڭقى سانالعان، ماقتانىش ەتكەن كوڭىل كۇيىن سەزىندىك: ولار قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسى ساڭلاقتارىمەن ماقتانادى، ولار ۇلى وتانمىزدى ماقتانىش ەتەدى! سەبەبى ساڭلاقتار وتانمىزعا ۋاكىل بولىپ جارىس الاڭىنا شعاتىندىقتان، ولار، ئسوز جوق، ەڭ ادەمى تۇدى كوتەرىپ، ەڭ جۇيرىك اتتارىنا ئمىنىپ، وسكەلەڭ قۇرەتپەن ساڭلاقتاردىڭ سالعان جەردەن جەڭىپ شىعۇىنا، لەزدە ـ اق جەڭىسكە جەتۇىنە تىلەكتەس بولۇىنا تۇرا كەلدى. وسى ساتتە كوپ وتپەي مالشىلاردىڭ قولىندا جەلگە قارسى جەلبىرەگەن بەس جۇلدىزدى قىزىل تۇلاردىڭ بەيجيڭ قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسى الاڭىندا جايناپ تىندىرعىنا داۋسىز سەندىك.

شينجياڭ مالشىلارىنىڭ وتانعا دەگەن تەرەڭ ماحابباتىن وسىنداي رومانتيكالى فورماەمەن ئبىلدىرۋى كەزدەيسوقتىق ەمەس. مەملەكەت تۇىنداعى قىزىل ئتۇس شينجياڭداعى ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ جۇرەك تۇكپىرىندەگى ەڭ ارداقتى ئتۇس، سانسىز جاندار ۇزدىكسىز العا ۇمتىلىپ، ومىرىمەن قورعاۋعا پەيىل بولعان بەس جۇلدىزدى قىزىل تۇ شاۋەشەكتەگى سالقىن يمىن قارتتىڭ وتباسىنىڭ شاعىن اۋلاسىندا جەلبىرەدى، قۇلجالىق جىگىت وتكىر كابيدىڭ شي ـ انداعى ىندەتكە قارسى اتتانعان ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرىنەن حال سۇراي بارعاندىعى ەمىر جەتكىزۋ زاتتىق ماتەريالدارىنا جاپسىرىلدى، پارتيا مۇشەسى زناگىن كورسەتكەن اعاي ابدۇجاپپار ەڭدىنىڭ كوڭىل تۇكپىرىندەگى كورىندى، ونان دا ماڭىزدىسى، ئر ۇلت تيانشان پەرزەنتتەرىنىڭ جۇرەگىنە بەرىك ورنادى. بەس جۇلدىزدى قىزىل تۇ جەلبىرەگەن جەر ـــ وتباسى ەمەن وتانىنىڭ تيانعى، بەس جۇل